

Prezydent RP – uwarunkowania administracyjnoprawne

mgr Maciej M. Sokołowski
WPiA UW

Prezydent RP – „głowa Państwa”

- Władza wykonawcza
- Nie jest centralnym organem administracji
- Poza strukturą administracji

- „głowa Państwa”

Art. 126 ust. 1

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej.

Prezydent RP – Strażnik Konstytucji

- Strażnik przestrzegania Konstytucji

Art. 126. ust. 2.

Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

Prezydent a trójpodział władzy

- Prezydent a władza wykonawcza
- Prezydent a władza ustawodawcza
- Prezydent a władza sądownicza

Prezydent a władza wykonawcza

- Desygnuje i powołuje Premiera
- Na wniosek Premiera dokonuje zmian na stanowiskach poszczególnych ministrów (wymagana kontrasygnata)
- Przyjmuje dymisję Rady Ministrów i powierza jej dalsze sprawowanie funkcji do czasu powołania nowej RM
- Ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe (wymagana kontrasygnata)
- Powołuje i odwołuje członków Rady Bezpieczeństwa Narodowego

Prezydent a władza ustawodawcza

- Zarządza wybory parlamentarne, wyznaczając jednocześnie dzień wyborów
- Zwołuje pierwsze posiedzenie Sejmu i Senatu
- Wyznacza Marszałka Seniora (w Sejmie i Senacie)
- Skraca kadencję parlamentu
- Orędzie do Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego
- Ma prawo inicjatywy ustawodawczej
- Ma prawo weta ustawodawczego
- Podpisuje ustawy
- Zarządza ogłoszenie ustaw w Dz.U.

Prezydent a władza sądownicza

- Na wniosek KRS mianuje sędziów
- Wskazuje 1 członka KRS
- Powołuje Prokuratora Generalnego spośród kandydatów zgłoszonych przez KRS i KRP
- Powołuje I Prezesa SN spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów SN
- Powołuje Prezesa i Wiceprezesa TK spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów TK
- Dysponuje prawem łaski

Prezydent a polityka zagraniczna

Art. 133 ust. 1

Prezydent Rzeczypospolitej jako reprezentant państwa w stosunkach zewnętrznych:

- 1) ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe, o czym zawiadamia Sejm i Senat,
- 2) mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych,
- 3) przyjmuje listy uwierzytelniające i odwołujące akredytowanych przy nim przedstawicieli dyplomatycznych innych państw i organizacji międzynarodowych.

Prezydent a polityka zagraniczna

Art. 133 ust. 2

Prezydent Rzeczypospolitej przed ratyfikowaniem umowy międzynarodowej może zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie jej zgodności z Konstytucją.

Art. 133 ust. 3

Prezydent Rzeczypospolitej w zakresie polityki zagranicznej współdziała z Prezesem Rady Ministrów i właściwym ministrem.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

Art. 134

ust. 1. Prezydent Rzeczypospolitej jest **najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.**

ust. 2. W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi **za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.**

ust. 3. Prezydent Rzeczypospolitej mianuje **Szefa Sztabu Generalnego** i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych na czas określony. Czas trwania kadencji, tryb i warunki odwołania przed jej upływem określa ustawa.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

Art. 134

ust. 1. Prezydent Rzeczypospolitej jest **najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.**

ust. 2. W czasie pokoju Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi **za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.**

ust. 3. Prezydent Rzeczypospolitej mianuje **Szefa Sztabu Generalnego** i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych na czas określony. Czas trwania kadencji, tryb i warunki odwołania przed jej upływem określa ustawa.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

Art. 134

ust. 4. Na czas wojny Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, **mianuje Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych**. W tym samym trybie może on Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych odwołać.

ust. 5. Kompetencje Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasady jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej określa ustawa.

ust. 6. Kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej, związane ze zwierzchnictwem nad Siłami Zbrojnymi, szczegółowo określa ustawa.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

USTAWA
z dnia 29 sierpnia 2002 r.

o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 1 **Przepisy ogólne**

Art. 1.

Ustawa określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu wojennego, zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu wojennego, a także kompetencje Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasady jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

Art. 10.

1. Jeżeli w czasie stanu wojennego wystąpi konieczność obrony państwa, obroną tą kieruje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej we współdziałaniu z Radą Ministrów.
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w czasie stanu wojennego w szczególności:
 - 1) postanawia, na wniosek Rady Ministrów, o przejściu organów władzy publicznej na określone stanowiska kierowania,
 - 2) postanawia, na wniosek Rady Ministrów, o stanach gotowości bojowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „Siłami Zbrojnymi”,
 - 3) określa, na wniosek Rady Ministrów, zadania Sił Zbrojnych w czasie stanu wojennego,
 - 4) może mianować, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych,
 - 5) zatwierdza, na wniosek Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych, plany operacyjnego użycia Sił Zbrojnych,
 - 6) uznaje, na wniosek Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych, określone obszary Rzeczypospolitej Polskiej jako strefy bezpośrednich działań wojennych.

Prezydent a bezpieczeństwo państw.

Art. 135.

Organem doradczym Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa jest Rada Bezpieczeństwa Narodowego.

Art. 136.

W razie bezpośredniego, zewnętrznego zagrożenia państwa Prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, zarządza powszechną lub częściową mobilizację i użycie Sił Zbrojnych do obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Funkcja prawodawcza

art. 118 prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Prezydentowi RP

art. 234. Jeżeli w czasie stanu wojennego Sejm nie może zebrać się na posiedzenie, **Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów wydaje rozporządzenia z mocą ustawy** w zakresie i w granicach określonych w art. 228 ust. 3-5. Rozporządzenia te podlegają **zatwierdzeniu przez Sejm na najbliższym posiedzeniu.**

- Prezydent Rzeczypospolitej wydaje rozporządzenia i zarządzenia.
- Prezydent Rzeczypospolitej wydaje postanowienia w zakresie realizacji pozostałych swoich kompetencji.

Funkcja prawodawcza

Art. 144.

Ust. 1. Prezydent Rzeczypospolitej, korzystając ze swoich konstytucyjnych i ustawowych kompetencji, wydaje akty urzędowe.

Ust. 2. Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów, który przez podpisanie aktu ponosi odpowiedzialność przed Sejmem.

Funkcje administracyjne

Kompetencje w sprawach indywidualnych:

- nadawanie odznaczeń
- stosowanie prawa łaski
- nadawanie obywatelstwa
- nadanie tytułu profesora

Aparat pomocniczy: Kancelaria Prezydenta RP

Prerogatywy

- 1) zarządzania wyborów do Sejmu i Senatu,
- 2) zwoływania pierwszego posiedzenia nowo wybranych Sejmu i Senatu,
- 3) skracania kadencji Sejmu w przypadkach określonych w Konstytucji,
- 4) inicjatywy ustawodawczej,
- 5) zarządzania referendum ogólnokrajowego,
- 6) podpisywania albo odmowy podpisania ustawy,
- 7) zarządzania ogłoszenia ustawy oraz umowy międzynarodowej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) zwracania się z orędziem do Sejmu, do Senatu lub do Zgromadzenia Narodowego,
- 9) wniosku do Trybunału Konstytucyjnego,

Prerogatywy

- 10) wniosku o przeprowadzenie kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli,
- 11) desygnowania i powoływania Prezesa Rady Ministrów,
- 12) przyjmowania dymisji Rady Ministrów i powierzania jej tymczasowego pełnienia obowiązków,
- 13) wniosku do Sejmu o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu członka Rady Ministrów,
- 14) odwoływania ministra, któremu Sejm wyraził wotum nieufności,
- 15) zwoływania Rady Gabinetowej,
- 16) nadawania orderów i odznaczeń,
- 17) powoływania sędziów,
- 18) stosowania prawa łaski,

Prerogatywy

- 19) nadawania obywatelstwa polskiego i wyrażania zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego,
- 20) powoływania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- 21) powoływania Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego,
- 22) powoływania Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- 23) powoływania prezesów Sądu Najwyższego oraz wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego,
- 24) wniosku do Sejmu o powołanie Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- 25) powoływania członków Rady Polityki Pieniężnej,
- 26) powoływania i odwoływania członków Rady Bezpieczeństwa Narodowego,

Prerogatywy

27) powoływania członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji,

28) nadawania statutu Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej oraz powoływania i odwoływania Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej,

29) wydawania zarządzeń na zasadach określonych w art. 93,

30) zrzeczenia się urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej.

Pytania i dyskusja

